

N:o 45.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 10 Maj 1880.
 » » » » Andra Kammaren den 10 » »

*Riksdagens underdåniga Skrifvelse angående röstberäkning vid val
 af folkskollärare.*

(Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 1) Utlåtande N:o 4 och Första Kammarens
 Tillfälliga Utskotts (N:o 2) Utlåtande N:o 13.)

S. A. K.

Uti särskilda hos Riksdagen väckta förslag har framhållits vigten af en sådan förändring i 6 § 3 mom. af Kongl. Förordningen den 18 Juni 1842, att vid val af folkskollärare rösterna må beräknas på sätt om klockareval är stadgadt genom Kongl. Kungörelsen den 6 December 1878.

Frågan om röstberäkning vid folkskollärareval har redan vid 1874 års riksmöte varit föremål för behandling af Riksdagen, som i skrifvelse den 19 Maj nämnda år anhållit, det Eders Kongl. Maj:t täcktes utfärda en författning, hvarigenom, med ändring af 6 § i ofvanberörda Förordning den 18 Juni 1842, blefve stadgadt, att rösterna vid val af folkskollärare skulle beräknas enligt de grunder, som för rösträtt vid kyrkostämna då vore eller framdeles kunde blifva bestämde. Öfver denna Riksdagens framställning har Eders Kongl. Maj:t infordrat samtliga domkapitlens utlåtanden, af hvilkas innehåll framgår, att större delen af domkapitlen förordat att i fråga varande skollärare hädanefter skulle af vederbörande skolråd tillsättas. Denna af de flesta domkapitlen uttalade åsigt synes emellertid haft sin hufvudsakliga grund i kyrkolagskomiténs förslag, det klockare och organister borde af kyrkorådet tillsättas. Hade deremot vid den tid, då domkapitlen i ämnet sig yttrade, det varit lag-

ligen bestämdt, att klockare och organister skulle tillsättas af församlingarna efter de grunder för rösträtten, som vid kyrkostämma i allmänhet gälla, så skulle antagligen domkapitlens utlåtanden gått i en med samma lagbestämmelse förenlig rigtning. Frågan har derföre nu sedan sist nämnda form för klockareval blifvit bestämd genom förberörda kungörelse den 6 December 1878 inträdt i ett nytt skede, der den föreslagna lagförändringen påkallas jemväl af andra och ännu viktigare skäl, än de för samma förändring tillförene åberopade; ty, medan vid inträffade folkskollärareval valförrättare på ena stället ansett 6 § af Folkskolestadgan hänvisa till den röstberäkning, som Kongl. Resolutionen af den 20 Juni 1794 bestämmer, hvarigenom skolrådets ordförande tillerkännes röster svarande mot hälften af församlingens afgifna röster, har åter å andra ställen all dylik röstberäkning ansetts hafva upphört till följd af nyss åberopade 1878 års kungörelse. Utom de olägenheter och tvister, som kunna uppstå af en sålunda växlande tillämpning af hit hörande stadgar, lärer det ofta förekommande fall, att klockare- och skolläraretjenster äro förenade, förtjena särskild uppmärksamhet, då de för val till hvardera af dessa tjenster gällande bestämmelser befinnas stå i uppenbar strid med hvarandra. Sedan det blifvit i lag stadgadt, att klockare, oakadt desse till följd af sin tjensts beskaffenhet stå i närmare och omedelbarare beroende af presterskapet än folkskollärarne, och dessutom ännu enligt gammal lag hafva sin lön uteslutande af i mantal satt jord, likväl väljas enligt de grunder, som för rösträtt vid kyrkostämma i allmänhet äro bestämda, så måste dessa grunder för val äfven af folkskollärare vara så mycket mer lämpliga, som afföningen till dem i väsentlig mån utgår efter sist berörda grunder.

Då det är angeläget att undanrödja den rådande osäkerheten i fråga om röstgrunden vid folkskollärareval; då det särskildt är oafvisligen nödvändigt, med hänsyn till de fall, då klockare- och folkskolläraretjenster äro förenade i samma persons hand, att häfva den oförenliga skiljaktigheten mellan de nu för val till klockaretjenst och folkskolläraretjenst gällande bestämmelser; då den nådiga Förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd af den 21 Mars 1862 i § 2 till kyrkostämmas handläggning, der ej annorlunda stadgadt är, hänvisar folkskollärares och klockares tillsättande; då numera vid kyrkostämma för klockareval samtliga å kommunalstämma röstberättigade, med undantag af främmande religionsbekännare och dem, som anmält sig till utträde ur statskyrkan, äro röstberättigade; och då följaktligen det väckta förslaget mindre afser att införa någon ny, än att, i följd af praktiska skäl och enligt billighetens fordringar, något utsträcka tillämpnin-

gen af en redan i lagstiftningen erkänd grundsats, har Riksdagen ansett sig böra i underdånighet anhålla om sådan ändring af 6 § 3 mom. i Folkskolestadgan den 18 Juni 1842, att vid val af folkskollärare, i likhet med hvad om klockareval är genom Kungörelsen den 6 December 1878 föreskrifvet, rösterna beräknas enligt de grunder, som för rösträtt vid kyrkostämma i allmänhet äro eller framdeles blifva bestämda.

Riksdagen framhärdat etc.

Stockholm den 10 Maj 1880.

N:o 46.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 12 Maj 1880.

» » » » Andra Kammaren den 12 » »

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående ifrågasatt beviljande af anstånd med förskrifna ränte- och kapitalafbetalningar å de Wessman-Barkens jernvägsaktiebolag beviljade statslån.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 42 och Memorial N:o 56).

S. A. K.

Uti nådig proposition af den 31 sistlidne December har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen medgifva, att Eders Kongl. Maj:t finge bevilja Wessman-Barkens jernvägsaktiebolag anstånd med erläggande af stadgad och förskrifven ränta och kapitalafbetalning å de från Riksgäldskontoret till bolaget utbetalta tvenne särskilda lån för tre år, räknadt för det ena lånet från den 30 Juni 1879 och för det andra från den 26 Februari samma år, under vilkor att, på sätt Riksdagen i sin underdåniga skrifvelse den 15 Maj 1876 angående anvisande af statsbidrag till enskilda jernvägsanläggningar föreskrifvit, den sålunda uppskjutna liqviden skulle